

Беларуская

КРЫНІЦА

Палітычная, Грамадзяная і Літэратурная Газэта.

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, Людвісарская 1-19. (Vilno, Ludwiskarska 1-19)

Рэдакцыя адчынена ад 9 гадз. ран да 4 гадз. веч.

Цэны абвестак паводле ўмовы.

Бел КРЫНІЦА кастуе на год—4 зл., на п'ягод — 2 зл., на 3 месяцы — 1 зл., Заграніцу ўдвая даражэй.
ГАЗЭТА ВЫХОДЗІЦЬ РАЗ У ТЫДЗЕНЬ.

У чэсьць сваіх паэтаў...

(Пасьля сьвяткаваньня юбіляў 50-ціленьня Янкі Купалы і Якуба Коласа.)

27 лістапада сёл. г. віленскае беларускае незалежнае грамадзянства ў залі Літоўскай Гімназіі ім. Вітаўта Вялікага ладзіла ўрачыстую Акадэмію ў чэсьць найвялікшых беларускіх народных паэтаў Янкі Купалы і Якуба Коласа з нагоды пяцідзясятых угодкаў іх нарадзінаў.

Акадэмія гэта была асаблівая. Падобных беларускіх акадэміяў Вільня йшчэ ня бачыла. Скажам аб усім папарадку.

Акадэмія ў ўспомненым дні была назначана на шостую гадзіну вечара. Але грамадзянству не чакалася. Ужо прад азначанай гадзінай прасторная заля пачала напаўняцца людзьмі і хутка выпайнілася па самую берагі, а так-жа запоўніліся прасторныя хоры так, што за якой паўгадзіны ўжо ня было месца ня то што сядзець, але нават і стаяць. Усіх прысутных на Акадэміі было нешта пад тысячу асоб. Сярод прысутных было многа відных прадстаўнікоў і ад грамадзянства літоўскага і польскага. Многія, на жаль, не дабіўшыся на залю, прымушаны былі вярнуцца назад.

Вочы ўсіх прысутных зварачваюцца прад усім на сцэну, дзе на тле беларускіх тканінаў, між Лагоняй і народнымі бел-чырвона-белымі сьцягамі, красуюцца вялікія партрэты юбілятаў, слаўных песьняроў Беларусі, Купалы і Коласа.

Час нецярплівага чаканьня пачатку ўрэшце мінае. На сцэне паяўляецца Арганізацыйны Камітэт Акадэміі ў поўным складзе дзесяціх асоб. За прэзыдыяльным сталом засядаюць прадстаўнікі старэйшага грамадзянства: адзін з найстарэйшых беларускіх адраджэнцаў, старшыня К-ту Ал. Уласаў, Кс. Ад. Станкевіч, В. Багдановіч, С. Паўловіч, др. М. Чарнэцкі, Р. Шырма і прадстаўнікі ад моладзі, студэнты: старшыня Бел. Студ. Саюзу Я. Давідовіч, Я. Шутовіч, Н. Гаўрылічанка і В. Чатырчанка.

Адчыняе акадэмію сівалосы А. Уласаў уступным словам, у якім прыпамінае свае першыя спатканьні з паэтамі юбілятамі 26 гадоў таму, падчырківае значэньне іх поэтыкага творства для беларускага народу, выражае сваю радасьць, што дачакаў хвіліны сьвяткаваньня іх 50-ціленьня ў так многалюдным грамадзянстве і ўрэшце гарача вітае няприсутных паэтаў, жадаючы памыснасьці ў іх далейшай літэратурнай працы для добра агульна-людзкага і беларускага народнага. Гучныя, бязупынныя воплескі выражаюць радасьць з юбілею, падзяку прамоўцы і згоду з яго славамі.

Далей чытае рэфэрат др. М. Чарнэцкі аб нацыянальным і соцыяльным элемэнце ў творстве Купалы і Коласа.

Па ім выступае В. Багдановіч. Лектар чытае аб красе ў творах абодвух паэтаў і робіць у гэтым сэнсе сьінтэтычнае іх парўнаньне. Глыбака абдуманы, інтэлігентна ўложаны, паважна апрацаваны, сардэчна адчуваты, дабінны і красамоўна выказаны рэфэрат гэты на прысутных зрабіў сільнае і дужа сымпатычнае ўражаньне. У перарыве адусюль можна было пачуць: цудоўны рэфэрат! Дык ня дзіва, што воплескам пры заканчэньні гэтага рэфэрату-канца ня было.

Пасьля рэфэратаў — па нядоўгім перарыве — выступае хор Бел. Студ. Саюзу пад спраўным і даснаным кіраўніцтвам Р. Шырмы. Хор гэны ані нашай рэкомэндацыі, ані хвалбы не патрабуе. Віленскае грамадзянства — беларускае і небеларускае — знае яго добра! Заля напаўняецца гучнымі тонамі

беларускай песьні-чарадзеікі, прысутныя нямеюць ад захопленьня красою, ад культурнага ўзварушэньня.

Хор быў пераплятаны адпаведнымі дэкламацыямі вершаў Купалы і Коласа, якія дэкламавалі ведамыя дэкламатары: Г. Шугавічанка, Я. Хвораст, С. Сарока, В. Чатырчанка.

Лішняй замінай і нямілым скрыготам быў факт адмовы дазволу адміністрацыйнай уладай пяць некаторых песьні і дэкламаваць некаторыя вершы, якія знаходзяцца ў легальнай беларускай літэратуры.

Акадэмію закончыў беларускі народны гімн, поўны веры ў лепшую будучыню беларускага народу, выкананы эстэтычна і з духовым пад'ёмам тым-жа самым хорам.

* * *

А цяпер крыху рэфлексіі, крыху развагі. Акадэмію гэну, як мы ўжо ўспомнілі і як успомніў у сваім уступным слове А. Уласаў, ладзілі прадстаўнікі беларускага незалежнага грамадзянства. Вось-жа мусіць дзеля гэтага беларускія ўгадоўцы-санатары не здабыліся на бесстароннасьць і агульна беларускай так рэдкай і так вялікай урачыстасьці не падзяржалі і аднясьліся да яе няпрыхільна. Угадовы „Бел. Звон“, калі ў „Бел. Крыніцы“ на працягу аж некалькіх нумароў ішла абвестка аб Акадэміі, не адважыўся аб ёй успомніць хоць-бы ў хронікарскай зацемцы. Ці-ж хлебадаўцы і за гэта гневаліся-б? Думаем, што не.

Нелёгальна аднёсься да Акадэміі так-жа і дырэктар Бел. Філіі Дзяржаўнай Гімназіі ім. Славацкага. Дырэктар гэты, замест цалком афіцыйна дазволіць вучням і заахвоціць іх быць на культурнай Акадэміі ў чэсьць найвялікшых беларускіх паэтаў, пад прэтэкстам нейкай кары, якую пэўне-ж можна было-б адлажыць на іншы час, вучням інтэрнату быць на Акадэміі выразна забараніў.

У кожным аднак выпадку гэтая лішняя ўгодлівасьць беларускай санацыі ані троху ня прыцьміла блеску Акадэміі, ані троху ня зьменшыла яе ўрачыстасьці і вялічча.

Акадэмія ў чэсьць Купалы і Коласа ясна паказала, што ў беларускім грамадзянстве, да нядаўна разьяднаным варожай нам сілай, ёсьць здаровая думка і воля, ёсьць пачуцьцё еднасьці і абавязку, ёсьць вялікая любоў да Бацькаўшчыны, да беларускага Народу, ёсьць глыбокае зразуменьне яго патрэб нацыянальных і соцыяльных.

Акадэмія гэта паказала, што найбольш дзеліць Беларусаў нездаровая палітыка, ці лепш — палітыканства, а луча, яднае у творчую сілу — культура.

Натхнёная, прарочая ліра Купалы і Коласа аб гэтым сьведчыць нам дабінна. Гэтая ліра іхная — на ўрачыстай у іх чэсьць Акадэміі — адкрыла Беларусаў беражок пакрывала, за якім паказала нам тыя ідэалы, у імя якіх, супольнымі аб'яднанымі сіламі варта і трэба працаваць не апускаючы рук сваіх, з верай і надзеяй у перамогу, у лепшае заўтра беларускага Народу...

Уступное слова грам. Ал. Уласава на Акадэміі ў чэсьць Я. Купалы і Я. Коласа.

Паважаныя грамадзянкі і грамадзяне! Адчыняю акадэмію ў чэсьць бел. паэтаў Янкі Купалы і Якуба Коласа, арганізаваную незалежным беларускім грамадзянствам, пры гачым падтрыманьні моладзі і студэнтаў, красы і будучыні Беларусі.

Я шчасьлівы, што дажыў да гэтага дня. Прыпамінаю сваю моладасьць і моладасьць беларускага адраджэньня: 26 гадоў таму назаў, яшчэ да выхodu „Нашае Нівы“, я спаткаў у Менску, на тайным зьездзе рэвалюцыйнае грамады маладога народнага вучыцеля Кастуся Мішкевіча.

Вечарам, у прыватным доме, куды я яго забраў, ён прачытаў свае першыя вершы.

Гэта раўнялася адкрыцьцю нейкай беларускай „Амэрыкі“. Я сказаў тады: вось усходзячая зара беларускай паэзіі! Гэта быў першы беларускі паэт — Якуб Колас, каторага я сябе лічу як-бы хрышчоным бацькам.

Хутка ўзышла і другая зара — Янка Купала. Яго малады, зьяючы талент узбагачываў змест „Нашае Нівы“ і высака падымаў яе штандар. Яго першыя вершы будзілі народ ад векавога сну.

Прайшло чверць веку іх працы.

За імі паявіліся цэлыя пляды паэтаў і пісьменьнікаў; дзеля гэтага нават нашы заходнія суседзі завуць нас — „народам паэтаў“.

І вось беларускае слова паднялося на вялікую вышыню сваёй прыгожасьцю і гармонічнасьцю.

Беларусаў (10-ці мільёны народ!), разсяліўшыся на вялікім абшары, лучыць у вадно духовае цэлае багаты адзіны народны эпас, адзіная мова, песьні, адна псыхіка, а так-жа нашыя вялікія паэты!

Мы прызнаёмся, што наша беларуская культура аднак ня ёсьць сусьветнай і ў ваднэй ёй замкнуцца мы ня можам.

Трэба чэрпаць з вялікіх агульналюдзкіх культураў.

Беларускі народ чэрпае з гэтых крыніц поўнымі прыгоршчамі.

У гэтым яго інтэлектуальная сіла.

Чужога ня чурайся — свайго не забывайся.

Я шчасьлівы, што дачакаўся новай маладой зьмены, тут, у гэтай салі і ў цэлым краі.

Крок за крокам духоўная беларуская культура ўзбагачываецца і расшыраецца сама ў сабе, карыстаючыся паступова вечна бліскучымі шэдэўрамі ўсяго сьвету. Чароўная, звонкагалосная Іліада Гомэра ўжо пераложана мілагучнымі строфамі беларускага гэкзамэтру.

Я гарача вітаю паэтаў Я. Купалу і Я. Коласа, натхнёных прарокаў, якія будзілі свой народ да нацыянальнай і соцыяльнай сьведамасьці! Вітаю іх ад імя сабраўшыхся тут лепшых сыноў беларускага Народу, шчыра жадаючы ім далейшай памыснай працы для ўсеагульнага добра і для хвалы Беларускага Народу!...

Суд над б. паслом

Б. Тарашкевічам.

Дня 28 і 29 лістапада г. г. адбыўся ў Вільні суд над б. паслом Б. Тарашкевічам. Побач з Тарашкевічам на лаве абвінавачаных сядзела пяць хлапчукоў: П. Бакач, Я. Лябецкі, Б. Махляр, Ул. Лопка і М. Рэшатаў. Абвінавачываў падсудных пракурор Міхалоўскі, баранілі: Тарашкевіча — адвакаты Дурач і Кулікоўскі, а хлапчукоў — адвакат Сукенніцкая і адв. аплік. Хіль.

Акт абвінавачваньня, прачытаньне якога заняло каля 2-х гадзін, вінаваціць Тарашкевіча ў дзейнасьці дзеля адарваньня ад Польшчы Зах. Беларусі. У матывах акт абвінавачваньня цьвердзіць, што Тарашкевіч дзеяў у паразуменьні з камуністычнай партыяй і быў на яе ўслугах. Хлапчукі гэныя, паводле акту абвінавачваньня, былі паслугачамі Тарашкевіча.

Пасья працытаньня акту абвінавачаньня Тарашкевіч у 3-х гадзіннай прамове выявіў свой пагляд на гэты акт і заявіў, што ён, Т-ч, да камуністычнай партыі не належыць, але да яе адносіцца пазытыўна, уважаючы, што ў Б.С.Р.Р. будзеца дом Беларусі і што ня думае адрываць Зах. Беларусі ад Польшчы, бо спадзяецца злучэньня падзеленай Беларусі шляхам перамены грамадзкага і палітычнага ладу ў Польшчы. У сучасных варунках гэта наступіць ня можа, а зьдзейсьніцца гэта толькі тады, калі ў Польшчы будзе сялянска-работніцкая ўлада. У рамках польскай констытуцыі аб гэтым і гаварыць няма чаго, казаў Тарашкевіч, бо сучасная польская констытуцыянасьць выглядае на „разьбіты інструмант з парванымі струнамі“...

Побач седзячыя абвінавачаныя хлапчукі стараліся сьпяраша ўпадобіць сябе да Тарашкевіча; калі Тарашкевіч заявіў, што выяўляць свайго перакананьня рэлігійнага ўважае непатрэбным, паўтарылі тое самае і яны ўсе. Але калі прыйшлося паказаць сваё аблічча, хлапчукі асталіся на сваім мейсцы і адказвалі каратка, часта не ўпад, толькі на пытаньне. Дзеля гэтага ўвесь працэс зьвярнуў увагу на адну толькі асобу Тарашкевіча.

З паказаньняў сьведкаў заслугоўвае на ўвагу камісар сьледчай паліцыі Васілеўскі і дырэктар бел. гімназіі Астроўскі.

Камісар Васілеўскі ў доўгім паказаньні выказваў сваю веду аб дзейнасьці камуністычнай партыі і між іншым сказаў, што „беларускі вызвалены рух выдумалі камуністы“. Але калі адвакат запытаў у яго, які рух панукаў палякоў да паўстаньняў п дчас панявольеньня Польшчы і хто выдумаў тады польскі вызвалены рух — камісар Васілеўскі нічога не адказаў.

Дырэктар Астроўскі падрабязна выясьніў аб „Беларускім народным фондзе“, які паўстаў у 1922 годзе, а ў 1927 г. меў 12—13 тысяч далараў, і аб стараньнях яго (Астроўскага) групы пры помачы польскай дэмакратыі дзеля званьня Тарашкевіча з вастрогу, без яго ведама, пасья засуду ў працэсе „Грамады“.

Пасья дапросу сьведкаў пачалася прамова пракурора і абароны.

Пракурор, апіраючыся на акт абвінавачаньня, паказаньне камісара сьледчай паліцыі Васілеўскага і заявах Тарашкевіча, збудаваў у прамове цяжкае абвінавачаньне для Тарашкевіча. Пры гэтым назваў беларускі вызвалены рух „выдумкай камуністычнай партыі“, Тарашкевіча — не беларусам, бо ён — „Bronisław Taraszkiewicz“, — агентам камуністычнай партыі, а дзеля гэтага, цвёрдзіў пракурор, Тарашкевіч небеларускі дзеяч, а толькі „кар’еровіч“, які апынуўся аружжам у руках Камінтэрну. На заканчэньне праховы пракурор дамагаўся для Тарашкевіча і інш. падсудных суровай кары.

Па заканчэньні прамовы пракурора пачаліся прамовы абаронцаў.

Абарона Тарашкевіча — адвакаты Дурач і Кулікоўскі — дзелявымі прамовамі разьвеялі абвінавачаньне пракурора і заявілі, што пракурор можа аскаржаць і дамагацца найсуровейшай кары, але ня можна абражаць годнасьці падсуднага. Аб тым, што Тарашкевіч — небеларус і што ён зьяўляецца агентам камуністычнай партыі, абарона заявіла, — няма ніякіх доказаў, а наадварот — Тарашкевіч зьяўляецца беларускім культурнікам і палітычным дзеячом, маючым беларускі народны, соцыяльны і палітычны сьветагляд. Абарона дамагалася апраўданьня Тарашкевіча.

Пасья прамоваў абароны рэшты падсудных Тарашкевіч у апошнім слове для падсудных, між іншым заявіў — „веру ў брацтва Беларусі і Украіна з Паляком, але ня сяньня, а наступіць яно тады, калі з гэтых народаў зваляцца кандалы няволі соцыяльнай і палітычнай.“ — На гэтым закончылася судовая расправа, якая цягнулася ад 10 гадзіны раніцы да 1-й гадзіны ўночы.

Прысуд.

Дня 29 лістапада абвешчаны прысуд. Браніслаў Тарашкевіч засуджаны на 8 гадоў катаргі, Пётра Бакач — на 4 гады, Барыс Махляр — на 2 гады, Уладзімер Лопка і Міхал Рэшатаў — па паўтара году вастрогу. Засуджаныя прысуд прынялі спакойна. Абарона заявіла, што падае апэляцыю.

Цяжкі гэта прысуд, а дзеля гэтага трэба спадзявацца, што Апэляцыйны суд аблегчыць палажэньне засуджаных. Р.

З беларускага жыцьця.

Адміністрацыйная ўлада не зацьвярджае гурткоў Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры. У прошлым нумары „Бел Крыніцы“ падавалі мы вестку аб заснаваньні новых гурткоў БІГіК у Баранавічах і ў в. Іванавічах, Моўчадзкай гм. Баранавіцкага пав. Гэтымі днямі Баранавіцкае староства паведаміла Цэнтралю Інстытуту, што гэтых гурткоў легальнымі не прызнае. Супроць гэтага цэнтралю Інстытуту падала рэкурсы у Наваградзкае ваяводзтва.

Беларускае прадстаўленьне ў Ашмяне. Дня 26 і 27 с. г. тэатральная трупка пад к’раўніцтвам вучыцеля віл. бел. гімн. грам. Міхалевіча ладзіла ў Ашмяне праз два дні беларускія прадстаўленьні. Адыграны сцэнічныя творы „Дзядзька Якуб“ і „Страхі жыцьця“. Народу на прадстаўленьнях, з гораду работнікі, а з ваколіц сяляне, было многа і ўсе асталіся задаволеныя. Нездаволены асталіся толькі польскія шляхтуны і мейсцовыя польская інтэлігенцыя, якая складаецца пераважна з урадаўцаў.

З выдавецкае нівы: „Шлях Моладзі“ № 11 (46) за лістапад 1932 г., месячная часопісь. Кніжкі: „Betlejka“ В. А., сцэнічны абразок у адным акце, 16 бачын, цана 30 гр., выданьне „Хр. Думкі“; „Матыльковыя Расьлі-

ны“ інж.-агр. С. Бусел, 62 бачыны, выданьне „Цэнтрсаюзу“ і брашурка; „Jak żywiec sialanstwu pod kamunistyczną władą“ — Ів. Альхоўскага.

Вечар беларускай песні адбудзецца ў залі Віл. Бел. Гімназіі (Вострабрамская 9) дня 7-га г. м. Выступае Хор Бел. Студ. Саюзу. Пачатак а гадз. 7-й. Даход пойдзе ў карысьць бедных вучняў гімназіі.

БЕЛАРУСЫ Ў ЛАТВІІ.

Беларускі Народны Тэатр у суботу 26 лістапада с. г. ладзіў у Рызе беларускае прадстаўленьне. Адыграна была драма „Хам“ у 4-х актах А. прэшчыкі. Даход ад прадстаўленьня адданы на карысьць і рыжскае беларускае школы.

З БЕЛАРУСІ ПАД САВЕТАМІ.

Праект спрашчэньня беларускага правапісу. „Зьвязда“ № 263, 25 лістапада 1932 г. падае, што Інстытут Мовазнаўства Бел. Акадэміі Навук заканчвае складаньне новага расейска-беларускага слоўніка, які будзе мець 80—90 тыс. слоў. Слоўнік выйдзе ў 2-х тамох. Першы том да літары „п“ апрацаваны і зданы ў друк; другі том будзе зданы выдавецтву ў сакавіку 1933 г. Адначасна апрацавана і здана ў друк тэхнічная тэрміналёгія.

Складаецца праект спрашчэньня беларускага правапісу. Праект правапісу выйдзе з друку ў бліжэйшым часе і будзе разаспаны па школах, выдавецтвах, рэдакцыях газэт і іншых арганізацыях для абмеркаваньня. Пасья гэтага праект, разам з папраўкамі і дадаткамі, будзе разгледжаны на Ўсебеларускай Мовазнаўчай Конфэрэнцыі.

Апрацаваны таксама ўжо праекты тэрміналёгіі па палітэканоміі, дэндролёгіі і арганічнай хэміі.

З Польшчы.

Безработных пабольшае. Многа вялікіх фабрык у Лодзі і на Шлэньску спыняюць сваю дзейнасьць і адпраўляюць з фабрык работнікаў. Новыя тысячы работнікаў у найцяжэйшую пару году астануцца бяззаработкаў.

Студэнскія заварушэньні. Надовячы ў Львове нехта забіў польскага студэнта Гроткоўскага. Падазроны арыштавалі; імі аказаліся жydкі. Пасья гэтага пачаліся сярод студэнтаў заварушэньні: польскія студэнты проціў жydоў а жыды — проціў палякоў. У зьвязку з гэтым пачаліся такія-ж заварушэньні ў Варшаве і Кракаве. З прычыны гэтай студэнскай „гульні“ ёсьць між імі ня мала раненых, як жydоў, так і палякоў. Адзін студэнт жydок, уцякаючы ад паліцыі, памёр са страху — разарвалася сэрца. Рэха гэтых заварушэньняў адбілася сярод студэнтаў і ў Вільні. Сярод віленскіх студэнтаў так-жа разгарэліся антаганізмы; палякі проціў жydоў, а жыды проціў палякаў. У выніку гэтага ёсьць і ў Вільні некалькі раненых студэнтаў.

«Ад роднае зямлі»

(Стыхія творчасці Якуба Коласа).

У дзень 50-х угодкаў двух найвялікшых беларускіх паэтаў, Янкі Купалы і Якуба Коласа, мімаволі хсцацца зрабіць іх параўнальную характэрыстыку.

Харэктэрыстыку Я. Купалы мы ў сваім часе ўжо зрабілі*), астаецца цяпер разглядаць творчасць Я. Коласа. Што-ж прадстаўляе сабой гэты другі мастак беларускага слова? Якія тыпічныя асаблівасьці яго паэзіі? На якіх стыхіях снуецца яго творчая душа?

Здавалася-б, няма больш сходных паміж сабой паэтаў, як гэтыя два кіты беларускай паэзіі. Усё лучыць іх паміж сабою. Абодва выйшлі з вёскі, абодва з дзяцінных гадоў на уласныя вочы, твар-у-твар бачылі сялянскае жыцьцё з яго нудой, патрэбай і горам, абодва з дзяцінных гадоў вандравалі па роднай зямлі з сваімі бацькамі, адзін — шукаючы лепшых фальваркаў, другі — па лясных старажоўках, абодва выходзілі і ўзгадоўвалі свае таленты сярод, хоць і братніх, але чужых культур, абодва захоплівала адна і тая самая ідэя адраджэньня бацькаўшчыны, адна і тая самая любоў да свайго брата селяніна, больш за яго гора, мара аб палепшаньні яго нацы-

янальнага і соцыяльнага быту. І ўсё-ж такі ў абодвух паэтаў, у іх творчасці чуецца гэтулькі рознага, што да гэтага часу большасьць беларускай крытыкі больш гаворыць аб іх нясходнасьці, чым аб падобнасьці, стараючыся адшукаць, у чым сутнасьць іх процілежнасьці.

Па нашаму, прычына іх розьніцы ў зусім іншых стыхійных глыбінных асновах іх псыхікі.

Калісь, ужо гадоў дваццаць таму назад, у «Нашай Ніве» другі мастак беларускага слова, Максім Багдановіч, разглядаючы зборнік Коласа «Песьні Жальбы», дужа рэзка адазваўся аб яго паэзіі, адмеціўшы між іншым з насмешкай, што ў вершах Коласа дужа часта «па камінку корч пылае», — што ён некалькі разоў, дужа часта паўтарае гэты вобраз, нават і словы. Максім Багдановіч адзначаў гэтае зьявішча, як прызнак «беднасьці мысьлі» ў Я. Коласа.

Пасья „Новае Зямлі“ і „Сымона Музыкі“, з іх такім багацьцем тыпаў і вобразаў, няма чаго і гаварыць, што гэта была цяжкая памылка нашага паэта — крытыка, — памылка пасья ім самым прызнаная. Але ня можна тут не адзначыць таго, што М. Багдановіч падмеціў у Коласа дужа цікавую і дужа характэрную старану яго паэзіі, і толькі

ня здолеў даць ёй патрэбнае аб’ясненьне і ацэнку.

Справа, панашаму, у тым, што Я. Колас у такой самай меры паэт цяпла, як Я. Купала паэт сьвятла, — але ня гэнага бліскучага, яркага, сонечнага цяпла, якое так патрэбна яго сябру Я. Купале, але супакою, цяпла хаты, цяпла хатняга вогнішча, цяпла гарачай, няўстаннай працы, цяпла паўсяднёвай рухлівай заботы, а перадусім цяпла яго маткі зямелькі, чорнай, пахучай, угноенай, моцна, дасыта напоенай мужыцкім потам. Вось, што нам здаецца ёсьць запраўднай стыхіяй паэзіі Я. Коласа.

Не дарма у Я. Коласа, у яго вершах таксама часта, а нават і яшчэ часцей паўтараецца слова „зямля“, як у Купалы „сонца і зоры.“ — Найвялікшым, наймунмэнтальнейшым творам Коласа зьяўляецца яго поэма „Новая Зямля“, якая мае гэтае слова нават у самым назове; а апісваецца ў ёй стыхійная, цягнучая да сябе селяніна, гэтая неадвязная, няўпынная сіла Зямлі. Разам з Я. Коласам*), галоўны герой

*) Папярэджваем чытачоў, што тут мы ня маем на ўвазе выяўленьня эканамічна-палітычных поглядаў Коласа на зямельнае пытаньне. Палітычныя погляды могуць быць адны, а „падсазнацельная“ стыхійная аснова душы і творчых сіл могуць быць зусім іншыя (прыклад — Гоголь у Расейскай літаратуры).

*) Гл. № № 31, 32, 33 „Б. Крыніцы“.

З заграіцы.

Нямеччына бяз ураду. Ужо другі тыдзень, як нямецкія палітыкі твораць урад і ніяк ня могуць утварыць; у парламанце няма большасці і няма тае сілы, на якую будучы ўрад мог-бы абяпірацца.

Драконскі дэкрэт у С.С.Р.Р. Савецкі ўрад выдаў дэкрэт, на падставе якога работнік можа быць адагнаны ад працы, а гэтым самым выгнаны з кватэры, пазбаўлены права атрымлівання ежы і адзежы, калі хоць адзін дзень ня з'явіцца на работу без „паважнай“ прычыны.

Падарожжа Троцкага. У мінулым тыдні Троцкі, які цяпер выгнаны з Расеі, адбыў падарожж з Турцыі ў Данію, дзе на запрашэнне тамашніх студэнтаў, прачытаў лекцыі. Гэтую падарожж Троцкі адбыў таёмна ад „шырокіх мас“, сярод якіх ён мае прыцягальны і шмат ворагаў.

Д а н а с п і ш у ц ь.

АБ ПРАДСТАЎНІКОХ ПОЛЬШЧЫНЫ У НАС.

Моўчадзь, Баранаўіцкага пав. У кожнай сталіне нашага жыцця мы спатыкаемся з прадстаўнікамі „polskości na Kresach“, — з польскім абшарніцтвам. Аб гэтых прадстаўніках мы і пагаворым. Гэтыя прадстаўнікі польшчыны на нашых землях маюць нейкую ахвоту „przewodniczyć“ у кожнай форме нашага грамадскага жыцця. Яны стараюцца кіраваць нашымі коопэратывамі, касамі „Стэфчыка“, „Kotkami Rolniczymi“, гміннымі самаўрадамі, у павеатавых соймаках і г.д.

Ад часу прыходу да нас польскага войска ў нашай гміне каля 10 гадоў войтам быў селянін Ю. В. Маўчадзкі пробашч аднак „пастараўся“ і пан стараста нашага войта звольніў, назначаючы на войта абшарніка В. Х. У працягу двухгадовага „urzędowania“ гэтага пана з сакрэтатаром гміны Р. сталіся ў гміне нелады — недзілічыліся каля 14 тысяч зл. гмінных грошай. Гмінная Рада чакае на суд, а што на судзе будзе, няведама. На месца войта В. Х. стараста назначыў войтам Э. Сьветліка, таксама абшарніка. Гэты панок па дзевяцімесячным войтаўстве адрокся ад тытулу „dosprodażca gminy“, бо зразумеў, што можа быць блага, калі ў гміне інспектар „ubezpieczeniowy“ знайшоў недахоп страхавых грошай. У канцы кастрычніка войтам Моўчадзкай гміны стаўся з выбару Апанасік, селянін, проціў якога цэлай хмарай падымалася ўсе майсцовыя прадстаўнікі польскага шовінізму. Кандыдатам на войта ад пана старасты быў „выпісаны“ асаднік вайсковы польскі. Відаць і пан стараста ўжо і сам дайшоў да праканання, што войтам ніхто з прадстаўнікоў тутэйшага „ziemianstwa“ ня можа быць. Дзейнасць прадстаўнікоў „ziemianstwa“ на нашых землях ёсць адной з праяваў няздольнасці іхняй да жыцця. Гэта тычыцца і вас, пане Шыманоўскі!

Бескарысная для нашага народу і ваша апека.

Браты! Нам трэба будаваць сваё г. амадзкае жыццё сваімі сіламі. Дбайма самі аб сабе, бо ніхто аб нас ня будзе дбаць.

В.

АБ ЖЫЦЦІ НАШАГА СЯЛЯНСТВА.

Грыцэвічы, Нясвіскага пав. Абяднёныя жыхарства нашай воласці з кожным днём паглыбляецца. Паступова вёска адвыкае ад больш-менш нармальнай ежыны; заўсёдыны пост завёўся на стале нашага селяніна. Такія прадукты, як цукар, соль, мыла, газа, сернікі і падобныя з'яўляюцца ўжо збыткамі. Варочэцка пра-прадзедзінская лучына і лэпці. Фабрыч ага вырабу вопраткі мала ўжо хто купляе, бо няма за што, даношываюць усё старое. А як даносім і старое, тады хіба прыдзецца хадзіць у строях першабытнага Адама і Эвы. Знікае гаспадарства; сямейныя урачыстасці, як вясельлі, хрэсьбіны і інш. абходзяць надта скромна. Курцы на махорку складаюцца ў складчыну; другая атрута, як гарэлка, што трэба адіемиць з радасцю, ужываецца надта мала. Словам, заможнасць жыхарства нашай вол. моцна ўпала.

З упадкам заможнасці, замёрла і духовае жыццё. Прыкметваецца нейкая пасынасьць да ўсяго, безнадзейнасць, гультайства да актыўнай грамадзка-культурна-асветнай працы. Беларуская народная сьведасць хоць і ёсць па вёсках, але яна нейк скрываецца, ня хоча выявіцца актыўна. Беларускіх кніжак і газет надта мала разыходзіцца па воласці. Адчуваецца мыйсцамі і вялікае запатрэбаванне беларускіх кніжак і газет, асабліва сярод моладзі, аднак на вялікі жаль, яе няма.

Беларускіх культурна-асветных арганізацый у воласці няма, а дзеля гэтага няма і беларускай культурна-асветнай працы, няма і беларускіх дзеячоў. Агулам кажучы, у нашай воласці не вядзецца ніякай культурна-просветнай працы, ні польскай, ні беларускай. Польскія розныя „кулкі“ замёрлі, ані слуху, ані грукі. Беларускія дзеці ходзяць па навуку ў польскія школы, але карысці няма ніякай. Граматных як ня было, так і няма.

Каса „Стэфчыка“ у Грыцэвічах вядзе сухотніцае жыццё. Сябры находы ніколі не з'яўляюцца, ўзятыя з касы грошы ў касу трудна пападаюць, новых укладаў няма, а даўгоў каса мае шмат. Словам, і гэта адзіная польская коопэратывная пляцоўка сьмяротна хварэе.

У сувязі з пераходам на хутары, сялянства нашай воласці пагалоўна апынулася ў даўгох, падаткі і інш. павіннасці вось ужо другі год, як няплачаны. Сэквестратары ўжо ездзяць па вёсках, але канкрэтных вынікаў гэтай акцыі няма, бо з голага, босяга і галоднага сялянства няма чаго ўзяць, няма чаго прадаць, няма каму купіць.

Мусіць не з добра селянства ў нашай воласці пачало ўцякаць да бальшавікоў.

Уцякаюць большай часцю моладзь, як мужчыны, так жанчыны, нават сямейныя людзі. Ці добра яны робяць ці блага, няведама, але факты найлепей паказваюць сучаснае жыццё беларускага селяніна.

Хлебароб.

ПІСЬМО ДА М. СТАЛЬНОГА.

Даражэнькі браток! З радасцю прачытаў я Тваю карэспандэнцыю ў папярэднім нумары „Бел. Крыніцы“ пад загалоўкам „Браты, даволі стагнаць, ідзем да працы“, у каторай Ты, між іншым, сказаў, што „толькі праца культурная і грамадзянская дае павышэнне жыцця ў нашым народным і сацыяльным адраджэнні“. Гэта сьціслая праўда, каторую аднак шырокія гушчы нашых сярмяжных братоў ня могуць яшчэ ўсе сьцяміць. Яны спадзяюцца палепшання сваёй долі нейкай цудоўнай рэвалюцыяй. Ня ведаюць, што пры кожным іншым парадку яны духова, моральна астануцца тымі самымі, толькі, ў новых рамах грамадскага ладу. А аб вартасці кожнай грамадзкай групы, аб здольнасці да добрага жыцця рашае духова моц адзінак, адтаведнае развіццё ўмысловае і грамадзкае. Для народу, у якога няма гэтых прыметаў, кожны грамадзкі лад ёсць штучным патам.

Дык, даражэнькі браток, усьведамляй ў гэтым беларускія гушчы, старайся закладаць беларускія культурныя арганізацыі, каб гэтым прыгатаваць наш народ да тае пары, калі зьдзейсніцца пусканы дасюль на вецер кліч „вольныя з вольнымі, роўныя з роўнымі“. Не зьнеахвочвайся перашкодам, якія няраз з'яўляюцца нават з боку здрадных адзінак сярод сялянства, не гаворачы ўжо аб несправядлівых перашкодах з боку „зашчырых польскіх патрыётаў“, ці каго іншага.

Дык працуй у гэтым кірунку сам і другіх да гэтага заахвочвай!

Бывай!

Твой М.

З прычыны 50 лецця Я Купалы і Я. Коласа да канца гэтага месяца прадаюцца танны наступныя іх творы:

Я. КУПАЛЫ:

1. „На куцьцю“. Абразок у адным акце. 10 гр.
2. „Паўлінка“. Сцэнічны твор з шляхоцкага жыцця. 50 „
3. „Шляхам жыцця“. Зборнік вершаў. 2,50 зл.

Я. КОЛАСА:

1. „Сымон Музыка“. Паэма. 1 зл.
 2. „Новая Зямля“. Народная паэма. . . 1,50 зл.
- Кніжкі гэтыя высылаюцца толькі за гатоўку, Беларуская Кнігарня „ПАГОНЯ“ — Wilnia. Zawalnaja wul. 6—10.

Яго Міхал усё сваё жыццё мроіць аб сваёй зямельцы, жадліва працуе каля зямлі, прысвечэцца да яе, як пчолка да мёду. Прыцягваюцца стыхія зямной сілы — галоўная вось, на якой круціцца ўся паэзія Я. Коласа. І слова „зямля“ у яго скланяецца ўва ўсіх склонах яго галоўнага, а нават і іншых твораў. Зямля замяняе яму і сонца і зоры.

„Міхал у часе вандравання На адзіноце сам з сабой З гарачым сэрцам і душой, Разьвязваў важнае пытаньне Аб тэй зямельцы аб ўласнай. Яна сьвязіла Зоркай яснай, Яна гарнула і хіліла Бы нейкіх чар нязнаных сіла.“

Зямля быць павінна свая, каб там была свая хата, цёплая хата, а для гэтага патрэбна, каб там «на камінку пылаў корч.»

„Свая зямля, свая пасада, — Ці ёсць мацнейшая прынада?“ — усклікае ён. А вось яшчэ:

„Купіць зямлю, прыдбаць свой кут.“ А вось і яшчэ, дзе ўжо чуваць, што вуснамі Міхала гавора сам Колас (ня мог-бы сказаць так выразна, каб не адчуваў), а вуснамі Коласа — сам беларускі мужык.

„...Зямля, зямля, Свой ўласны кут, свая ральля, То — наймацнейшая аснова І жыцця першая умова, Зямля ня зьменіць і ня здрадзіць, Зямля паможа і дарадзіць, Зямля дасьць волі і дасьць сілы, Зямля паслужыць да магілы, Зямля дзяцей тваіх ня кіне, Зямля — аснова ўсей айчыне!“

Я. Купала так і ўзьляцеў-бы да неба, да зор, так і «хапаў-бы за косы сонца». Я. Колас — так і ўрыўся-б умяккую, пухлую, пахучую зямельку!

Другая вялікая паэма Коласа „Сымон Музыка“, хоць і ня мае ў сваім загалоўку слова „Зямля“, але — ці дзіўна гэта ці ня дзіўна — гэтым словам пачынаецца: «ад роднае зямлі...» Яе, гэтую родную зямельку ўспомніў узноў Колас, можна сказаць, у самы наймацнейшы момэнт напружання сваёй творчай сілы, бо далей палілася такая музыка, якая была нэваг не пад сілу яго сябру Янцы Купале:

„Ад роднае зямлі, ад гоману бароў, Ад казак вечароў, ад песень дудароў, Ад сьветлых воблікаў пакінутых дзяцей, Ад шлохаў начэй, ад тысячы ніцей, З якіх аснована і выткана жыццё,

І злучана быццё і нябыццё, — Зьбіраўся скарб, струменіўся няспынна Вясёлкавым ірдзеньнем мне сьпяваў, І выхад шукаў, адбітак родных зьяў... Я. Коласу ня трэба ляцець „да сонца і зор“, каб шукаць „свой скарб“. Яго скарб на зямлі, у кожнай былінцы, у кожнай кропельцы расы — зямнога поту.

Адным словам, стыхія Купалы — гэта неба, з яго сьвятлом, сонцам і зорамі, стыхія Коласа — зямля, з яе ціплом, спакоем і творчай, пладавітай сілай, сілай — жаночкага пладародзьдзя.

Вось адкуль вершы Я. Купалы тым ярчэйшыя, пладнейшыя, прыгажэйшыя, чым больш у іх сьвятла і сонца. Верш Я. Коласа тым лепшы, чым больш у ім „скарбу“, „набранага“, „ад роднае зямлі“, — тагды яны набіраюць тым больш музыкальнасьці, тым больш нейкай асэблівай „жаночай прыгожасьці“ („тихой прелести полны“). Яны падобны робяцца да нейкага раскошнага дывана, клапатліва вышытага любячымі рукамі мілай жанчыны. — Такімі нам прадстаўляюцца Я. Колас і Я. Купала — гэтыя зямля і неба беларускай паэзіі.

В. Багдановіч.

Nr. 2. STUDENSKAJA TRYBUNA. 4.XII.1932.

Ab našym hramadzkim uzhadavañni.

Nieabchodnaj asablivašciaj kožnaha čalavieka pavinna być jahonaje hramadzkaje ŭzhadavañnie. Hramadzkaja šviadomašć peŭnaje adzinki ci hrupy ludziej, jakija ŭjaŭlajuć hetym svaje čalaviečyja zadañni i abaviazki, jość adznakaju ichniaha duchovaha vyrableñnia, ichniaje kultury. Što sapraŭdny postup u ŭsie-staroinnim raźvićci narodu ŭ pieršuju čarhu jość cieśna ŭzaležnieny ad stanu jaho hramadzkaści, ab hetym havaryć nia prychozica. Heta jość kožnamu jasna.

Ab hramadzkim vyrableñni našaha starejšaha hramadzianstva havaryć tutaka nia budziem, jasna, što biarućy ahulna, nasuvaje jano vielmi i vielmi mnoha sumnych dumak. Žvierniem tolki ŭvahu na stan hramadzkaje šviadomašć našaj maľadoj heneracyi, studenstva, jakoje jość nadziejaj narodu, ad jakoha čakaje narod sumlennych i ideovych baračbitaŭ za jaho pravy. Z pasiarod našaje studenskaje moľadzi tolki vielmi nialičnyja adzinki jość hramadzka vyrablenymi, značajna častka maje pačućcio hramadzkaści vielmi niavystarčajućaje, a badaj najboľšaja častka jaho — pazbaŭleŭa ŭsiakaha, navat elementarnaha pačućcia hramadzkaści.

Kab nia być hałasloŭnymi, piarojdzjem prosta da faktaŭ, zakranajućych prosta što-dziennyyja, zvyčajnyja žyavy našaha žyćcia. Arhanizavanie žyćcio bielarskaha studenstva ŭ Vilni ŭ pieravažnaści adbyvajecca ŭ Bielaruskim Studenskim Sajuzie. Hetaja arhanizacyja, zlučajućaja ŭ sabie studenstva blaz roźnicy palityčnych pierakanañniaŭ, aprača hrupy ŭhodnicka-polonofilskaj, maje za saboj pryhožu dvanaccaciha dovuju tradyciju.

Hetak vyhladaje Sajuz, jak arhanizacyja celašč. Ale kali akinuć krytyčnym vokam usich jaho siabroŭ, to ciešycca nia budziem. Ahulna, što kidajecca adrazu ŭ vočy, heta brak patrebnaha zacikaŭleñnia da arhanizacyjnaje pracy, brak achvoty da hetaje pracy, maľaduśnašč, duchovaja stahnacyja, raźlezašč i nieakuratnašč i mnoha inšych padobnych zahanaŭ. Kali ŭ svoj čas vydavaľasia „Student-skaja Dumka“, adziny pavažny studenski orhan, to nia tolki mnohija z našych studentaŭ nia cikavilisja joj, ale niekatoryja susim jaje i da apośnich dzion nia čytali, jak ab hetym sami pryznajucca. Važnym prajaŭleñniem hramadzkaha vyrableñnia siabroŭ Sajuzu žjaŭlajucca Ahulnyja Schody. Pryhledźmosia-ž da ich. Pamima taho, što ab takich Schodach abviaščajecca zvyčajna tydzień napierad, mnohija jaščė ŭ dzień Schodu ničoha nia viedajuć ab im. Z pasiarod prysutnych na Schodzie biare čynny ŭ im udzieľ vielmi nialičny lik siabroŭ, rešta adnosicca da spravy susim roŭnaduśna, a vielmi časta niejki siabra ci siabroŭka, abo aboje razam, pasiadzieŭšy krychu na Schodzie, raptam žnikajuć, kab papaščić potym kudy niebudź na tanculku. U sučasnuju chvilinu pry Sajuzie isnuje Chor. Chor hety zdabyŭ ŭžo sabie naležnuju stavu publičnymi vystupleñniami. U Chory biaruć udzieľ siabry Sajuzu i asoby zaprašanyja z niastudentaŭ. I vošč—kali asoby čužyja rehularna prychozjać na špieŭki Choru, to z małym vyniatkam siabry Sajuzu, pamima zaŭsiadnych ŭvahaŭ i prośbaŭ z boku Ŭradu i samoha Kiraŭnika Choru, adnosiacca da pracy Choru vielmi nie-pavažna, ihnarujućy hetym nia folki tuju karyšč, jakuju prynosić Chor, ale j achviarnuju pracu samoha Kiraŭnika Choru, hr. Šyrmie.

Nie paškodzie, kali ŭspornim tut krychu ab tych, što paru hadoŭ nazad končyli ŭniversytet i pierastali ŭžo być studentami. Vošč-ža asabliva adna rysa vielmi adjemnaja šviadčyć ab ichnim hramadzkim pačućci. Nie havoraćy ab tym, što boľšašč z ich, zaniaŭšy niazhoršyja pasady, parvaľa patrebnuju a to j usiakuju lučnašč z bielarskim žyćciom, niekatoryja z ich navat nie žviarnuli da apośnich dzion uziatych u svaim časie ŭ Sajuzie pazyčak. Sajuz takich pazyčanych hrašej naličaje sotkami zalatovak—tady, kali boľšašč siabroŭ jaho cier-

pić hoľad i choľad, i pamahčy im niama čym.

Vošč žmienka faktaŭ, što dakładna ilustrujuć pačućcio hramadzkaści našaha studenstva. A kali dačať jaščė da hetaha handla-vañnie ŭlasnym sumleñniem i svajej hodnaściu niekatorymi studentami, jakija (tut dumaju ab bielarskim studenstvie, vychodziaćy paza ramy B.S.S.) dzieła budućych pasadaŭ vyrakajucca nať svajej nacyjanalnaści, abo, pryznajućysia da svajej nacyjanalnaści, robiać dzieła materyjalnych karyščiaŭ perehrynacyi z adnaho ŭ druhi varožyja ŭzajemna palityčnyja lahiery, to ab stanie hramadzkaha ŭzha-čavañnia našaha studenstva budziem mieć aź nadta dobraje paniaćcie.

Mahčyma hety artykul vykliča zakidy, što my tak biezсарomna vynosim na vierch usie našyja zahany dy što, asudžajućy našaje studenstva ŭ jaho značnym liku, siejem i ŭ tak ciažkim i nienarmalnym našym žyćci jaščė boľš sumu. Vošč-ža, spadziajućysia takich zakidaŭ, my pastarajemsia adkazać na ich napierad. Kožnyja zahany možna vykaranić najlepiej tolki tady, kali my ich dobra ŭśviadomim i zrazumiejem ichnaje zło. Dzieła hetaha nia treba zakryvać vačej na adjemnyja baki našaha žyćcia, ale naadvarot—vykryvać ich, šukać na ich lekaŭ, — kab takimi sposabami mahčy ich pazbycca.

Što datyča druhoho inahčymaha zakidu, to my poŭnaščiu zdajom sabie spravu, što sučasny stan žyćcia jość u pieravažnaści rezul-tatam tych nialudzka ciažkich i nienarmalnych abstavinaŭ, u jakich my apynulisia. My pierakanany, što tyja ludzi, na jakich my napada-jem siañnia, u abstavinach narmalnych mahli-b być z punktu hledžañnia hramadzkaha adzinkami dadatnimi.

Ale hetaje pryznañnie nia moža nas za-davolić, naadvarot — my musim imknucca da taho, kab i ŭ niačuvana ciažkich varunkach zmahčy vyjavić naš hart i moc ducha, kab nia paščić pad hniotam zla, ale pieramahčy hetaje zło i vyjści pieramožnikami.

Adradžeñni ŭsich inšych pakryŭdžanych historyjaj narodaŭ nas vučać, što tolki ŭ bia-dzie i hory radzilisja sapraŭdnyja asilki ducha, jakija, pieramohšy svaje ŭlasnyja slabaści, zmahli pieramahčy i akružajućaje zło. Dzieła hetaha i nam treba, pobač z inšaju pracaju, dbać pieradusim ab vyrableñni šviadomašć našych zadañniaŭ i abaviazkaŭ, narodnych i čalaviečych, dbać ab vyrableñni ŭ sabie pa-čućcia sapraŭdnaha hramadzianina—Bielarsa. — ič.

Ahulny Schod B. S. S.

Ahulny Hadavy Schod siabroŭ Biel. Stud. Sajuzu ŭ Vilni adbyŭsia dn. 26-ha listapa-da s. h.

Adčyniŭ Schod i pryvitaŭ prysutnaha p. Kuratara B.S.S. prof. Košmidera, — kal. A. Aniška. Kiraŭnikom Schodu vybrany kal. M. Tulejka. Pašla adčytañnia pratakolaŭ papia-rednich (z dn. 3-V-31 h. i 13-XII-31) schodaŭ, Schod prystupiŭ da abrađaŭ nad čarhovymi punktami paradku dziennaha: Pieradusim — z čarhi—da spravy korporacyi „Scorinia“. Schod u hetaj spravi vynes takija pastanovy. „Pryj-majućy pad ŭvahu: a) špieśnuju prapazyku, zlo-žanuju Nadzvyčajnamu Schodu B.S.S. z dn. 13-XII-31, śćviardžajućuju škodnuju dziejnašč Kl „Scorinii“ adnosna B.S.S.; b) presavuju kam-paniju i insynucyju, viedziennyja na staronkach № 2 „Novaj Varty“, aficyjalnym orhanam „Scorinii“ — pad adrasam Bielarskaha Studenska-ha Sajuzu i paasobnych jaho siabroŭ; dy c) arhanizavanyja terorystyčnyja čynnyja napady korporantaŭ „Scorinii“ na paasobnych siabroŭ B.S.S., jak napad siabry „Scorinii“ M. Mar-kieviča na Staršyniu Revizyjnaj Kamisii B.S.S. kal. J. Šutoviča na Schodzie dn. 13-XII 31 h. dy takija-ž napady na kal. S. Saroku, St. Stankieviča, J. Šutoviča letaš i viasnoj s.h. — Ahulny Schod B.S.S. dn. 26-XI-32. śćviar-

džaje, što Kl „Scorinia“ ŭ adnosinach da B.S.S., jak arhanizacyi, i paasobnych jaho sia-broŭ na praciahu svajho isnavañnia imknuła-sia sposabami panižajućymi hodnašč akade-mika da raźbićcia B.S.S. i dzieła hetaha pa-stanaŭlaje: 1. Zabaranić siabram B.S.S. nale-žać da Kl „Scorinii“; 2. pradaŭžać nadalej ad-nosna „Scorinii“ arhanizacyjny bajkot; 3. spravu indyvidualnaha bajkatavañnia siabroŭ „Scorinii“ vynesienaha na Ahulnym Schodzie 13-XII-31 h. pakinuć voli kožnaha siabry B.S.S.“

Dalej adbylisia spravazdačy ŭstupajućych: Ŭradu i Revizyjnaj Kam. U zakančeñni svajej spravazdačy Ŭrad zaprapanavaŭ Schodu **vyra-zić padziaku V. P. P. Prof. E. Košmideru za Jahonuju laskavuju zrodu pryniać na siabie-stanovišča Kuratara B.S.S., dy Jahonuju ščyr-u apieku nad Sajuzam da apośnich dzion i adnačasna prasić hetaha-ž V. P. Profesara apiakavacca Sajuzam nadalej.** Prapazyka pry-niata Schodam burnymi vopleskami, na što p. Profesar Košmider adkazaŭ ščyrjaj pa-dziakaj.

Padčas diskusyjaŭ nad spravazdačami Ŭradu i Rev. Kam. była parušana sprava hra-šej, vyslanych 2 hady tamu nazad u značajn sumie (Za časou Ŭradu kal. Hlinskaha) Kni-hinijaj Radziviŭ dla B.S.S. a apośnim nie atry-manych. Vyśviatleñnie hetaj spravy Schod da-ručyŭ novavybranamu Ŭradu. Nastupna vyra-žana Schodam absolutoryja ŭstupajućamu Ŭra-du. Dalej adbylisia vybary novych ŭladaŭ B.S.S. U Ŭrad vybrany: na staršyniu—kal. Da-vidovič Janka; na siabroŭ — kal. kal.: M. Milu-čanka, A. Aniška, V. Vojteńka, P. Pieršukie-vič, u zastupniki—kal. kal. V. Čatyrčanka i M. Kuncievič. U Revizyjnuju Kam. vybrany: star-šynioj—kal. M. Tulejka, siabrami—kal. kal. N. Haŭryličanka i J. Chvorast, u zastupniki — kal. kal.: E. Zalkind i P. Radziuk.

U dalejšych abraďach Schod žmianiŭ 2 adpaviednyja parahrafy Statutu: adzin z ich zabaraniaje siabrom naležać da akademickich korporacyjaŭ, druhi — daje boľšaje prava Ŭradu pry pryjmañni nevych siabroŭ Sajuzu. Ŭrešcie ŭ volnych prapazykach Schod vyraziŭ padziaku siabrom Choru B.S.S. za ich achviar-nuju pracu, asabliva-ž rehtu Choru hr. R. Šyrmie i inšym siabrom Choru, jakija nia bu-dućy siabrami B.S.S. pryčynilisja da rozkvitu choru.

Schod pašla 4-och hadzinnych račovych i pavažnych abrađaŭ zakončyŭsia a hadz. 1-aj unočy.

Novym ŭladam B.S.S. žadajem plodnaj pracy na svaim adkaznym i ciažkim stanoviščy. **M. Tatarynovičanka.**

Chronika.

Redakcyja „Student-skaj Trybuny“ he-tym padaje da wiedama i pro-ic swaich supracu-čnikaŭ prysylać materyjaly dla „Stud. Trybuny“ pad adresam: Red. i Adm. „Biel. Krynica“ (dla „Stud. Trybuny“). Vil-nia, Ludvisarskaja 1-19. Nastupny numer „Stud. Tr.“ vyjdzie ŭpačatku studnia 1932 h.

„Bielarus i sučasnaje bielarskaje školnictva“. Pad hetakim zahaloŭkam kal. M. Maskalik — b. siabra B.S.S. a ciapierašni student Berlinskaj politeh-niki — pračytaŭ dnia 24.X. s. h. u Berlinie ŭ Instytucie dla čužaziemcaŭ (Deutsches Institut fur Auslander an-der Universitat Berlin) referat. Referat zrobiŭ na slucha-čou nadzvyčaj dobraje ŭražañnie. Dla boľšaści sluchačou kal. Maskalik svaim referatam staŭsia adkryŭcam Biela-rusi, našym Kolumbam.

Kab-ža časćiej adbyvalisja padobnyja referaty! „T-va Pryjacielaŭ Bielarusaviedy pry U.S.B.“ — padaje da wiedama, što dnia 8 ha śnieжня s. h. u sali VII U.S.B. a hadz. 17-aj adbudziecca referat na temu: „Literaturnaja krytyka ŭ mienskich časopisiach za 1931 h.“ Čytaje kal. J. Chvorast, siabra T-va.

ASABISTAJE: Kal. D-ru M. Ameljanoviču z nahody Jahonaje žaničby „Stud. Tr.“ vyražaje ščyryja pažadani-siamiejnaha ščašcia.

Naša pošta.

Kaleham: M. Mi A. Š. u Berlinie: čakajem in-farmacyjaŭ ab dziejnaści Biel. Stud. Sajuzu ŭ Berlinie.

Kalezie K. D. — staršyni Biel. Stud. Sajuzu ŭ Liege (Belhija): čakajem dakładnaha adrasu Vašaha Sajuzu i infarmacyjaŭ ab jahonaj dziejnaści

Kalezie Kl. J. u Latvii: My nia viedajem dahe-tul, ci isnuje bielarskaja studenskaja arhanizacyja pry ŭniversytecie ŭ Ryzje. Kali nia isnuje, pastarajecsia za-łažyć jaje, varunki, zdajecca, spryjajuć!

Redakcyjnaja Kolehija „Student-skaj Trybuny“ — u[składzle kal. kal.: M. Tatarynovičanka, J. Šutovič i J. Malecki.

Sekretarjat „Stud. Trybuny“ čynny kožnuju niedzielu miž 11—12 hadz. pry vul. Ludvisarskaj 1—19.

Редактар Ян Пазыняк.

Бел. Друк. ім. Фр. Скарыны, Вільня.

Выдавец А. Шутовіч.